

Bijlage I bij Kadernotitie Calamiteitenplan

Actoren en te ondernemen acties

Jeugdige/familie/ slachtoffers

De jeugdige, de familie, oftewel de slachtoffers van de calamiteit, zijn de mensen waar het allemaal om draait. Het uitgangspunt moet dan ook zijn, dat er met direct betrokkenen ten alle tijden rekening wordt gehouden bij het informatieproces. Het kan en mag niet zo zijn, dat zij informatie uit de media moeten halen. Ook het inzetten of aanbieden van slachtofferhulp is direct van invloed op deze groep.

Zorgaanbieder

De zorgaanbieder heeft een inhoudelijke verantwoordelijkheid naar de direct betrokkenen (slachtoffers). Een calamiteit moet gemeld worden aan de Inspectie Jeugdzorg op basis van artikel 4.1.8 van de Jeugdwet. De zorgaanbieder moet naar aanleiding daarvan medewerking verlenen aan een onderzoek dat uitgevoerd wordt door de Inspectie. Daarnaast heeft de zorgaanbieder ook een verplichting richting de Serviceorganisatie als accounthouder. In het BRTA is vastgelegd dat de Serviceorganisatie in haar contracten opneemt dat iedere zorgaanbieder voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen. Concreet is dit vertaald in o.a. *“het hebben van een protocol voor melding van calamiteiten en geweld en een klachtenregeling en monitort jaarlijks de resultaten hiervan”*. Voorgesteld wordt om de meldingen van incidenten eenmaal per jaar te overleggen aan de Serviceorganisatie. Ook hier moeten afspraken over gemaakt worden.

Acties zorgaanbieder

- Procesafspraken maken met Serviceorganisatie over melden van calamiteiten;
- Protocol over hoe te handelen bij calamiteiten binnen de eigen organisatie vaststellen;
- Procesafspraken maken met Serviceorganisatie over melden van incidenten; en
- Procesafspraken maken met Serviceorganisatie over dreiging van escalatie van incidenten.

Inspectie Jeugdzorg

De Inspectie Jeugdzorg stelt bij iedere melding van een calamiteit die binnenkomt een onderzoek in. Dit onderzoek gaat vaak gepaard met een feitenrelaas. Bij een melding van een calamiteit voert de inspectie duidelijk de regie op de voortgang van het eigen onderzoek. Naar aanleiding van het onderzoek spreekt de inspectie uit of en zo ja welke partij(en) in het proces steken hebben laten vallen. Daarbij wijzen zij de zorgaanbieder op verbeterpunten.

Wanneer de inspectie gedurende het onderzoek een strafbaar feit vermoedt, dan schakelt zij de politie in. De Inspectie heeft een leidraad vastgesteld in 2014 waar zij naar handelt.

Serviceorganisatie Jeugdhulp ZHZ

Als verantwoordelijke voor de inkoop van de jeugdhulp en accounthouder van de zorgaanbieders, heeft de Serviceorganisatie een belangrijke rol in het onderzoek naar de kwaliteit van de ingekochte hulp. Er zal onderzoek moeten plaatsvinden of er in het inkoopproces/monitoring/contractbeheer steken zijn gevallen en/of verbeterpunten moeten worden aangebracht. De Serviceorganisatie, vertegenwoordigd door de directeur, heeft in de formele lijn een spilfunctie als het gaat om communicatie tussen de zorgaanbieders en gemeenten. De Serviceorganisatie is primair verantwoordelijk als het gaat om een melding vanuit de zorgaanbieders en neemt dan ook de regierol op zich. De Serviceorganisatie houdt de lijnen scherp, zorgt voor informatieoverdracht en bewaakt de processen. De Serviceorganisatie is verantwoordelijk voor het maken van procesafspraken met de zorgaanbieders en de gemeenten. De directeur van de Serviceorganisatie zorgt ook dat de eigen lijnorganisatie geïnformeerd wordt (DB/AB).

Acties Serviceorganisatie

- Protocol opstellen voor omgang met calamiteiten;
- Vaststellen van informatiebehoefte bij een calamiteit (inhoud calamiteit, woonplaats jeugdige, etc.);
- Procesafspraken maken met zorgaanbieders;
- Procesafspraken maken met gemeenten;
- Procesafspraken maken met OM/justitie/Veiligheidsregio;
- Protocol opstellen van informatiestroom in eigen lijnorganisatie;
- (Werkwijze) Communicatieproces opzetten/instellen.

Gemeenten:

- Wethouder Jeugd

De wethouder Jeugd is formeel bij delegatie van taken, niet verantwoordelijk. Wel is te voorzien dat informeel de wethouder aangesproken wordt op een calamiteit, aangezien gemeenten wel eindverantwoordelijk zijn. De wethouder Jeugd is binnen de gemeente de inhoudelijk verantwoordelijke voor jeugdhulp, de burgemeester voor de veiligheid.

Bij een calamiteit is de wethouder Jeugd de persoon die het college en de gemeenteraad te woord staat bij vragen over het jeugdhulpsysteem en de Stichting Jeugdteams. De wethouder moet daarom volledig op de hoogte worden gebracht om voorbereid te zijn om deze vragen te beantwoorden. De Serviceorganisatie en de communicatieafdeling spelen hierbij een cruciale rol. Het moet dan ook in een protocol worden vastgelegd hoe de wethouder geïnformeerd wordt en hoe aan de informatiebehoefte moet worden voldaan.

- Burgemeester

De rol van de burgemeester is vooral een rol van maatschappelijke betekenisgeving (burgervaderrol); het bezoeken van getroffenen, duiding geven, ruimte geven voor verdriet en emoties. De burgemeester is daarnaast ook verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde en is vanuit deze rol betrokken bij de driehoek tussen burgemeester, OM, politie.

In geval van maatschappelijke onrust is de burgemeester (of vertegenwoordiger) degene die de regie over het calamiteitenproces voert. De wethouder Jeugd en de burgemeester moeten dan ook informatie met elkaar delen en dit moet in een duidelijke overlegstructuur plaatsvinden.

De burgemeester wordt geadviseerd door de Serviceorganisatie en indien nodig door de Stichting Jeugdteams.

- College van B&W en gemeenteraad

Het college van B&W moet geïnformeerd worden over de calamiteit en weten hoe zij met deze informatie om moet gaan. Dit geldt ook voor de gemeenteraad. Wat moeten zij weten en wanneer worden zij hierover geïnformeerd. Collegeleden en raadsleden kunnen aangesproken worden door burgers over de gebeurtenis. Het is dan ook belangrijk dat zij weten hoe om te gaan met een dergelijke situatie. Voorgesteld wordt om hen hierop te trainen.

-Communicatiemedewerkers

Door het hele proces van omgang met een calamiteit is communicatie verweven. Zowel tijdens het proces als voorbereidend op een mogelijke calamiteit. De positie van de communicatiemedewerkers moet verder uitgewerkt worden. Dit moet in samenspraak met de Serviceorganisatie.

- Ambtenaren Jeugd en Openbare Orde en Veiligheid

De ambtenaren Jeugd en Openbare Orde en Veiligheid (OOV) hebben hun rol als adviseur en ondersteuner van het bestuur. Beiden zullen bij een calamiteit binnen de jeugdhulp moeten samenwerken en hier moet afstemming over plaatsvinden.

Acties gemeenten

- Duidelijke procesafspraken maken met de Serviceorganisatie en de informatiebehoefte met elkaar vaststellen;
- De rolverdeling binnen het college en de raad bij een calamiteit binnen de gemeenten regelen en vastleggen;
- Collegeleden en raadsleden voorbereiden/trainen op omgang met mogelijke gevolgen van een calamiteit binnen de gemeente (media-aandacht, maatschappelijke onrust);
- De afdeling communicatie duidelijk positioneren en werkzaamheden/verantwoordelijkheden vastleggen.
- Rolverdeling, positionering en samenwerkingsafspraken tussen de ambtenaar Jeugd en OOV vastleggen.

Mogelijke actoren:

Politie/ justitie

Bij een vermeend strafbaar feit zal er een onderzoek worden ingesteld door politie. Gedurende het strafrechtelijk onderzoek is de **regie uit handen van de Serviceorganisatie/gemeenten**. De coördinatie blijft wel bij de gemeente (calamiteitenteam). De burgemeester is vanuit zijn rol als verantwoordelijke voor de openbare orde en veiligheid, betrokken bij het driehoeksoverleg tussen gemeenten, politie en OM.

Stichting Jeugdteams

Wanneer er zich een calamiteit voordoet binnen het jeugdteam of bij een jeugdige waar het jeugdteam bemoeienis mee heeft (gehad), dan moet het proces dat doorlopen is door het Jeugdteam nader bekeken worden; is er iets over het hoofd gezien, is er iets mis gegaan in de aansluiting, etc. De wethouder Jeugd kan, als verantwoordelijke voor de gemandateerde jeugdtaken, opdracht geven aan de Stichting Jeugdteams om dit op te pakken. Daarnaast zal st. Jeugdteams als jeugdhulpaanbieder, ook melding van een calamiteit moeten maken bij de Inspectie Jeugdzorg. De Serviceorganisatie is als contracthouder ook betrokken bij dit proces. De Serviceorganisatie kan contractafspraken nalopen en bijsturen.

Acties Stichting Jeugdteams

- Protocol opstellen t.b.v. calamiteiten binnen Stichting Jeugdteams;
- Procesafspraken maken bij calamiteiten binnen het Jeugdteam met de Serviceorganisatie en gemeenten.